

Ettei totuus unohtuisi

Virittäjässä ja Kalevalaseuran vuosikirjassa on ollut fennistiikan historiaa, nykytilaa ja tulevaisuutta koskevia puheenvuoroja (Vesa Koivisto, Auli Hakulinen, Aimo Hakkanen, Jaakko Anhava). Tällainen keskustelu on tervetullutta ja hyödyllistä. En oikeastaan aikunut osallistua keskusteluun, mutta haluan kuitenkin oikaista pari sellaista väärää todistusta, joiden katson koskevan itseänikin.

Prof. Auli Hakulinen julkaisi Kalevalaseuran vuosikirjassa 72 (*Kauas on pitkä matka*, 1993) kirjoituksen »Kielitieteen suomalaisuus». Siinä hän E. N. Setälän työstä puhuttuaan sanoo: »Nyt tulemme suomalaisen kielitieteen käännekohtaan, tieteellisen ajattelun pysähtymiseen.» (Mts. 20.) Ei tieteellinen ajattelu fennistiikassa toki pysähtynyt, vaikkei se kulkenutkaan Hakulisen ainoina oikeina pitämiä latuja.

Hiukan myöhemmin samassa kirjoituksessa Hakulinen sanoo näin: »Setälä tunsii Osthoffinsa ja Brugmanninsa, ja hänen Yhteissuomalainen äännehistoriansa sisälsi runsaasti viitteitä ajankohdan pohjoismaiseen, unkarilaiseen ym. kirjallisuuteen. Hänen jälkeisensä suomen kielen tutkijat aina 1970-luvulle saakka tulivat toimeen vain Setälään ja muihin suomalaisiin tutkijoihin viittaamalla.» (Mts. 21.)

Kun olen yksi noista Setälän jälkeisistä suomen kielen tutkijoista, mainitsen tässä pari tosiasiaa. V. 1949–50 ilmestyi kaksiosainen tutkimukseni *Tempusten ja modusten käyttö ensimmäisessä suomalaisessa raamatussa verrattuna vanhempaan ja nykyiseen kieleen I–II*. Tätä työtä varten kävin

mahdollisuuksien mukaan läpi kaiken sellaisen ulkomaisen kirjallisuuden, joka tutkimusaiheeni kannalta oli relevanttia. Niinpä kirjallisuusluetteloissani on lähes sata ulkomaista lähdetä, jotka edustavat kahdeksaa vierasta kieltä. V. 1961 ilmestyi tutkimukseni *Das Referat in der finnischen Sprache*. Siinä on lueteltuna yli 60 ulkomaista lähdetä, yhdeksällä eri kielellä. Mainitsin nämä tutkimukseni vain esimerkkeinä ennen 1970-lukua ilmestyneestä fennistiikasta.

Henrik Ibsen sanoi aikoinaan, että normaali totuus kestää enintään kaksikymmentä vuotta. Ehkä hän oli oikeassa.

OSMO IKOLA